

Hvis dagtimerne har et sidestykke til spøgelsestimen, timen efter midnat hvor spøgelseerne huserer, eller ulvetimen, timen lige før daggry, hvor de fleste dør, må det være om søndagen. Sandsynligvis søndag eftermiddag. En time, hvor alt står stille. Måske er det netop på det tidspunkt, en uge dør, og en ny fødes. Måske er det derfor, tiden ter sig så mærkeligt søndag eftermiddag mellem klokken tre og fire.

Tiden skifter ganske enkelt ham.

Det er en følsom og sårbar time, en eftertankens time. Det er den time, hvor alt ånder mest fred og ro, men også den, hvor angsten lettest griber os. De ting, der sker i denne time, står i et særligt skær. Lad os kalde den bristetimen.

For vist gør det ondt, når tiden brister.

Hvis så efteråret oven i købet står for døren, og også sommeren ligger for døden, er det, som om en skælven går gennem et helt lille land højt mod nord på denne klode, der tumler rundt helt uden mål og med i udkanten af det uendelige univers. Når man kommer lidt tættere på, kan man faktisk se, at landet skælver, man kan faktisk skelne selve freden og roen, selve angsten.

Det lille land ligner lige så lidt som alle andre lande noget andet land. Det særlige ved netop det her lille land er, at det meget snart vil blive udpeget som den lille klodes mest demokratiske land. Men meget få i det lille land vil mærke noget til det. Eller tage den mindste notits af det.

Når man så kommer rigtig, rigtig tæt på den største by i det lille, lille land på den lille, lille klode, ser man et antal mennesker rundt om i byen. De er naturligvis ikke de eneste indbyggere, selv om der – i sammenligning med resten af den lille klode – ikke bor særlig mange mennesker i byen. Men imponerende mange af dem er ude. De forestiller sig formodentlig,

at de nyder sommersolens sidste stråler. I virkeligheden går bristetimen dem til marv og ben og får dem til at føle sig lidt ekstra delagtige i den specielle blanding af fred og angst, som er landets måske mest kendte kendemærke.

Det er nemlig nu, det bliver efterår i Sverige.

Klokken har netop passeret tre om eftermiddagen søndag den 27. august, og det, der udmærker vores lille gruppe, er ikke til at se udefra, det ligger i deres lommer eller tasker.

De er medlemmer af Rigskriminalpolitiets specialenhed for voldskriminalitet med internationale aspekter. Og rent bortset fra at ingen af dem skænker voldskriminalitet med internationale aspekter en tanke, er der intet specielt ved dem. Og dog er det dem, vi ser.

Vi ser for eksempel et par, som er sluppet af sted med det kunststykke at skubbe deres klapvogn ind i skyggen, samtidig med at de selv suger til sig af solen, der næsten synes at fordoble sin effekt ved at lade sig spejle i Riddarfjärden. Klapvognen står ganske vist alt for tæt på nabobordet halvvejs inde under de nærmest heldækkende, sejlignende baldakiner, og den er egentlig for lille til den nu fireårige datter. Hendes sovende fødder stikker ud på en for den uerfarne foruroligere måde.

Hvem ville have drømt om, at hun skulle blive så lang? I hvert fald ikke faderen, der i sin tid selv måtte snyde sig ind på Politiskolen på grund af sin utilstrækkelige højde. Muligvis moderen, som ganske vist ikke er mere end en decimeter højere end ægtefællen, men til gengæld har en del velvoksne familiemedlemmer. Men hun ved bedre end han, at generne er uberegnelige – og hvad han kunne have af tvivl vedrørende faderskabet, tilbagevises heldigvis effektivt af datterens umiskendeligt sydamerikanske udseende. Og, tænker moderen, mens hun endnu en gang gribes af forundring over sine vigende gener, sikkert også af *den her*.

Og så lader hun fingrene glide op over mavens et halvt år gamle runding. Hver gang hun gør det, fyldes hun af så meget. Så mange tanker, så mange følelser. Alle de risici, der følger

med at være forældre, alle mulighederne, alt ... sliddet. Al den tid. Al den energi.

Isabel er fire år, og de fire år, der kommer til at være mellem deres børn, har bestemt ikke været nogen dans på roser. Men så har de på den anden side heller ikke været værre – Sara Svenhagen og Jorge Chavez har vel snarere gennemlevet omtrent de spændinger og modsætninger, der hører med til den livsomvæltning, det indebærer at blive forældre; muligvis er de – en anelse ensidigt – gået lidt for langt, men uden at konsekvenserne blev så ødelæggende, som man skulle have forventet. Der er stadig ting, de ikke taler om – ordløse, mørke skygger, der undertiden dukker op mellem dem – men nu sidder de faktisk her på Café Mälarpaviljonen ved Norr Mälärstrand med fødderne kun få meter fra Mälarens stadig koldere vand og føler det samme.

Sådan er det normalt ikke her i tilværelsen. Dybest set ved vi aldrig, hvad den anden føler, og vi kan kun formode, at det, vi kalder tilfredshed, opleves på samme måde i den verden, der står os allernærmest. Men netop nu, hvor årets mest intense bristetime begynder, føler begge, mand og kvinde, faktisk samme tilfredshed. Og de kan tilmed begge se den i den andens øjne uden at veksle et eneste ord. Og netop i det øjeblik, da deres blikke mødes, og Jorge læner sig frem for at lade hånden glide hen over den tydelige runding på Saras mave, netop da ved de på en banal, romantisk og helt selvfølgelig måde, at de hører sammen. Trods alt.

Vi forlader dem der. Så meget sukkersød sentimentalitet er ikke til at klare, ikke i længden. Vi zoomer en anelse ud og forlader det umulige – ikke blot den umulige romantik, men også det umulige i at se ind i sjælen på folk.

Men det umulige skal selvfølgelig nok få flere chancer.

I stedet svæver vi vestpå langs Kungsholmens kystlinje, forbi alle broerne. Først Västerbron, der falder over mod Långholmen og Södermalm, så Essingeleden, der fører over Lilla og Stora Essingen og videre ud i Europa, og til sidst Tra-nebergsbron, der hæver sig ud mod Alvik og Bromma. Men

der standser vi op, lige der hvor Mälaren snirkler sig op i Ulvsundasjöns katteformede bugt. Der, i skyggen af Tranebergsbron, med en vidunderlig udsigt over Mälaren fra et rødt træhus, der ser ud, som om det står på pæle midt på den stejle skrænt, sidder et andet par, og som man ser dem sidde der med armene om hinanden, synes risikoen for fortsat følelsesfuldhed at være temmelig stor.

Temmelig stor er manden også; det er, som om kvinden bliver væk i favnen på ham, og om et par uger vil de tage plads på alt for små flysæder og aflægge endnu et besøg i deres paradys på jorden. Som desuden har vist sig at være noget så uventet som en god forretning. Det lille hus på bjergskråningen på nordøstkysten af Chios i den græske øverden har været udlejet hele sommeren, mest til svenskere, men også til en og anden rig nordmand, og lejerne har ikke alene betalt alle årets udgifter til huset, men også bekostet næste måneds ferie for både Gunnar Nyberg og Ludmila Lundkvist.

For et år siden blev Gunnar Nyberg skudt i armen, da det lykkedes Rigskriminalpolitiet specialenhed for voldskriminalitet med internationale aspekter, undertiden kendt som A-gruppen, at forhindre indsmuglingen af dræberpiller – såkaldte »kill pills« – til Sverige. Den måned han var sygemeldt, tilbragte han i huset på Chios – Ludmila kunne kun få fjorten dage fri fra sin nye stilling som professor på Slavisk Institut på Stockholm Universitet – og tiden i ensomhed og isolation på Chios, en tid han havde frygtet, blev fantastisk. Han havde boet alene stort set hele sit voksne liv, men for nogle år siden havde han vænnet sig af med det. Han følte sig ikke længere særlig god til at være alene. Derfor var han lidt usikker på, hvordan det egentlig ville gå. Men da Ludmila ankom til den ramponerede lille lufthavn med et endnu mere ramponeret indenrigsfly, var det en munter, solbrun og særdeles godmodig grizzlybjørn, der mødte hende. Hvad han egentlig havde brugt de to uger til, blev hun aldrig helt klar over, men en af skufferne i den lille kommode lige inden for altandøren var pludselig låst. Det var ikke mistro,

der drev hende – sagde hun måske til sig selv et par gange for meget – men nysgerrighed, grundforudsætningen for menneskets udvikling. Det var nysgerrighed og intet andet, som en bælgmørk græsk nat fik hende til med mistænkeligt rutineret håndelag og en køkkenkniv som eneste værktøj at dirke kommodeskuffens lås op. Men da hun så, at skuffen ikke indeholdt andet end papirer, et tykt bundt papirer tæt beskrevet med en umiskendeligt kantet håndskrift, trak hun en grænse for sin nysgerrighed og tænkte, at udviklingen også kan gå for vidt. Hun skød skuffen i uden at røre arkene, lod låsen glide lydløst i, betragtede sit værk og endte til sin egen overraskelse med at reflektere over menneskehedens forbløffende udvikling siden midten af syttenhundredtallet. Den, der sandsynligvis kommer til at koste os planeten.

Da Ludmila næste morgen kom ud til morgenmaden på terrassen med den vidunderlige udsigt, sad Gunnar der allerede med en pen i hånden og det tykke bundt papirer i skødet og sagde: »Jeg er begyndt at skrive lidt.«

Samtidig med at hun lovede sig selv, at det var sidste gang nogensinde, hun nærrede mindste mistro til sin ikke-samboende kæreste, satte Ludmila sit mest troskyldigt forbløffede ansigt op og svarede: »Nej, hvor spændende!«

»Vi må herved igen til næste efterår,« sagde Gunnar, lagde papirstakken fra sig og rakte ud efter hende.

Sammen så de ud over det smalle sund til Tyrkiet, der glimtede på stort set samme måde, som Mälaren glimter nu set oppe fra Restaurant Solstugan i Fredhäll. Forskellen er, at det er Alvik og ikke Tyrkiet ovre på den anden side. Men den mørke skygge, Ludmila ser glide hen over Gunnars ansigt, er nøjagtig den samme som dengang, og selv om de aldrig har talt om det, han skriver, er hun klar over, at det handler om det samme, om den samme tavshed i deres liv. Det, der skete dengang i Venedig, og som de aldrig rigtig kan komme ind på.

Og Gunnar trykker sin Ludmila nok en smule tættere ind til sin store krop og ser, at hun ser det. Ser, at hun aner, at han

har slået et menneske ihjel. Og at han aldrig rigtig kan få det ud af kroppen, hvor meget han så end skriver. Han har dræbt en modbydelig morder ved navn Wayne Jennings, og hvis han blev sat i den samme situation hundred gange, ville han gøre præcis det samme hver eneste gang.

Og alligevel kan han ikke slippe det.

Så letter mørket, som det trods alt næsten altid gør, og begge tænker i nøjagtig samme øjeblik: Det er næsten et held, at det er der. Ellers havde vi haft det *for* godt. Den rene lykke bliver kvalm i længden.

Og der forlader vi dem, klamret til hinanden, for at følge kysten videre rundt om Kungsholmen, hvor Ulvsundasjöns kattehoved spidser til under Essingeledens nordbro og skyder en uventet kamæleontunge ud, som på højde med den lille Ekelundsbron bliver til Karlbergssjön mellem Kungsholms Strand og Klara Strand. Der er god fart på Mälavandet, da det på sin vej mod havet passerer St. Eriksbron og Barnhusbron og Kungsbron, inden det via Klarabergsviadukten og Stadshusbron bobler ud i Riddarfjärden, der deler sig broderligt rundt om Riddarholmen og Gamle Stan.

I Gamla Stan, på et smalt fortov på Österlånggatan tæt ved slottet, sidder der en høj mand og føler sig alene. Han tænker på, hvor nemt man kan føle sig alene midt i menneskemylderet. Han tænker på, hvor tit han har gjort det. Og det her kan vel næsten godt kaldes et menneskemylder – bordene står tæt-tæt på fortovet, og restauranten er stuvende fuld, næsten udelukkende af mænd. I en lidt anden livssituation – den, han har været i stort set hele sit liv – ville han have følt, at Gamla Stans trange husfacader klemte sig nærmere og nærmere, lukkede sig om ham, pressede alle disse glade bøsser på Mandus Bar & Kök alt for tæt på. Men det er ikke den slags ensomhed denne gang. Faktisk er det aldrig den slags ensomhed mere. Det er en anden ensomhed, og Jon Anderson er nu i stand til at studere denne anden slags ensomhed, vende og dreje den, lade sig fascinere af den, rent ud lege med den. Det er den særegne ensomhed, man føler, når partneren forlader

en for en kort stund, for eksempel for at gå på toilettet. Det er en mild form for forladthed, en slags som man ved går over lige om lidt. Det er det gode parforholds midlertidige, ligesom prøvende angst. Ikke det dårlige forholds følelse af ensomhed midt inde i tosomheden, men tegnet på, at parforholdet fungerer. Det er hans første parforhold, og han er forbløffet over, hvor godt han trives med det.

Jon Anderson drejer lidt på forlovelsesringen og synker hen i den midlertidige, forbigående ensomhed. Han nyder den som en slags blid selvtugt, et flygtigt besøg fra et tidligere liv, som man endelig formår at anskue i et overbærende, ja ligefrem forsonende lys. Han ser sig omkring og lader sig hense til den tid, som skabte alle disse små gyder, der forbinder Österlånggatan med Skeppsbron. Det er fjortenhundredtallet, og det er enormt livagtigt. Stanken er næsten uudholdelig. Kun de små pust af havluft, der nu og da står ind gennem alle smøgerne, gør den uudholdelig, og han ser fiskerkonerne, pelshandlerne, saltkødsimportørerne, luderne, søulkene nede på Skeppsbron. Og midt i alt dette, måske uden for en smugkro for enden af Österlånggatan, sidder der en usædvanlig høj og tynd ung mand og slubrer en øsefuld eddikesmagende vin i sig. Hvad ville han have været dengang? Med sine skændige lyster? Munk? Gråmunk, en asketisk gråbroder fra det nærliggende kloster, en cistercienser der spæger sit syndige legeme i de uhyggeligt ensomme nætter i den iskolde klostercelle? Eller en skibsdreng på et af de handelsfartøjer, der sejler i pendulfart på Tyskland, ned til de tyskere, der bygger byen her, til hanseaternes Lübeck eller endnu længere væk? Måske havde han – mesterskytten, som for et år siden skød pistolen ud af hånden på den uindskrænkede leder af en forbryderliga – været lejesoldat. Måske havde bystyret ganske enkelt hyret ham til at holde øje med disse besværlige, vilde, forrykte borgere, som hver især kæmper for deres blotte overlevelse. Måske havde det været hans daglige arbejde at torturere folk.

Og så, med et snuptag, suges hele sceneriet, hele fjorten-

hundredtallets Stockholm, ned i Jon Andersons roterende forlovelsesring og forsvinder. En hånd lægger sig oven på hans, og al ensomheden forsvinder. Forlovelsesringen drejer ikke længere rundt. Han ser op i et par blå, blå øjne og bliver væk i dem.

Marcus er tilbage fra toilettet. Han sætter sig ved siden af Jon, og alt er godt. Men ensomheden var herlig, spændende, befriende – da den var kort. De smiler til hinanden og vender tilbage til deres individuelt sammensatte menuer.

Og vi begiver os videre. Vi forlader Mälaren og dens mangfoldige udløb i det, vi stockholmere har den dristighed at kalde havet. Folk fra Göteborg griner ad os, når vi snakker om havet. Østersøen, dette latterlige lille indhav, som oven i købet efterhånden nærmest er totalt dødt, kan dårligt nok kaldes et hav, da slet ikke de dele af det, som ad uudgrundelige veje pibler op gennem byen og med mindst mulige marginaler former små bugte a la Brunnsviken, som via det ekstremt smalle Ålkistan lige på grænsen mellem Stockholm og Solna forbinder sig med Saltsjön. Ved Brunnsvikens vestbred ligger Hagaparken, en af verdens smukkeste engelske parker og nu en del af Ekoparken, nationalbyparken. Ved sin tronbestigelse i 1771 erhvervede Gustav III sig en landejendom på Haga for at have et fristed fra hoffets lettere blaserte livsstil. Han gik endvidere i gang med at bygge et helt nyt slot, men byggeriet gik i stå, da han blev skudt og døde i operaen et par årtier senere. Det eneste, man nåede at bygge færdigt, var stalde og marketenderi til den kongelige livgarde. Disse særprægede bygninger kaldes i dag Koppärtälten – kobberteltene – og er et udsøgt sted for en børnefamilie at tage afsked med sommeren. Det er netop, hvad en meget stor familie – hvis måske ikke helt suveræne overhoved pludselig ikke ved, om han tør kalde den en børnefamilie mere – gør. Børnene er efterhånden toogtyve, tyve, sytten, femten og tolv, og opregnet efter alder bærer de navnene Mikaela, Linda, Peter, Stefan og Lina. Og det allermest forbløffende er, at de alle fem er samlet lige netop her på sletten ved Koppärtälten, lige der

hvor den begynder at falde ned mod Hagaparkens enorme græsskråning.

Lina er i hvert fald stadig et barn, tænker overhovedet og ser på sin yngste med en særlig ømhed. At hun overhovedet lever, er intet mindre end et mirakel – det er kun et år siden, hun var lige ved at blive offer for sin fars politimæssige overmod.

Arto Söderstedt tænker på døden, han tænker på dens nærvær i hans liv – ikke mindst det sidste års tid. Hans tanker fører fra datteren, der var tæt på at dø til kollegers og nærtstående død. Det har været et tungt år. Døden er ikke længere abstrakt, netop her det sidste år er den rykket så tæt på og blevet så konkret, så virkelig.

Han stryger sin kone Anja over overarmen og gribes af en voldsom trang til at sige noget – måske ligefrem holde en tale. Han betragter sin store familie, alle disse kridhvide hoveder i en størrelsesorden, der begynder at udjævnes, og han føler, at han – nu da de endelig er samlet – ganske enkelt vil hylde livet. Det skrøbelige, skrøbelige liv.

Og endnu et billede af nyligt døde nærtstående glider gennem ham.

Han skutter sig og ser på sine børn, et efter et.

Livet i stedet for døden. Og samtidig så frygtelig meget potentiel død.

Mikaela ... så stor hun er nu, en frodig og ret så tjekket toogtyveårig handelshøjskolestuderende med finlandske kindben og et smil, som ingen kan modstå, allermindst mænd. Han har ikke længere tal på alle de kærester, der har passeret revy siden den magiske og tragiske sommer i Toscana for Gud ved hvor mange år siden, da uskylden gik tabt. For nylig har hun endelig fået sin egen lejlighed efter to år på kollegium, og hun er pludselig holdt op med at forbande faderens fattigdom og begyndt at føle sig hjemme i boligblokken i Hägersten. Så Linda, for altid lillesøster, selv om hun faktisk er storesøster til et par stykker mere, end hun er lillesøster til. Som tyveårig burde man faktisk begynde at have i det

mindste en vag forestilling om, hvad man vil lave i fremtiden. Men nej, i stedet alle disse rejser til klodens fjerneste afkroge, dette driverliv med diverse løse job og bopæl hos forældrene, indtil der er skrabet penge nok sammen til det egentlige liv, rejserne sammen med diverse døgenigte, hvis relation til den mindst lige så store døgenigt Linda er særdeles diffus. Set med Arto Söderstedts øjne er det mest mirakuløse ved hele datterens tilværelse, at han endnu ikke er blevet morfar flere gange. Eller farfar, for den sags skyld. For hvad den forbløffende atletiske viking Peter egentlig fordriver aftenerne på kostskolen med, er mildt sagt uklart. Han går på håndboldgymnasiet i Skövde og flyttede hjemmefra allerede som femtenårig. Hvor ihærdigt Arto end graver i familiens samlede genbank, fatter han simpelthen ikke, hvordan den nu syttenårige søn har nået en højde på næsten to meter og en vægt på godt halvfems kilo. Peter har for nylig haft sin debutkamp på IFK Skövdes A-hold, og Arto overværede den. Han er stadig dybt forbløffet over den samlede mængde energi, der bliver brugt i løbet af en elitekamp i håndbold. Og inderst inde er han – der aldrig har brudt sig om andre former for idræt end atletik – pærestolt. Om han også er stolt af Stefan, er en helt anden sag. Stefan Söderstedt er en kopi af faderen, kridhvid, langlemmet og oven i købet med briller. Han laver sine lektier med venstre hånd og hengiver sig i stedet til meget diffuse læringsprojekter, der ofte omfatter diverse konspirationsteorier. Han har kontakt til masser af chatfora på internettet, der diskuterer petitesser som menneskeslægtens sande oprindelse og politiske løsninger på klodens uundgåelige klimakrise. Jo, tænker Arto, jo, jeg er stolt af dem alle sammen, hver og en på sin måde, ikke mindst lille Lina, som sidder der og gennemlever en alt for tidlig pubertet med en strid strøm af stadige stilændringer og attitudeskift. Lige for tiden er hun goth og plager mindst fem gange om dagen om lov til at farve det »ulækre hvide hængehår« kulsort. Med pangpink striber. Lille Lina, selve det at hun lever er et mirakel, han kan ikke lade være med at gentage det i sit indre. For et år siden fik

hun et hvepsestik, da hun stak hånden ind i et buskads. Der kom en hævelse i huden lige over håndleddet. En bule. Et klassisk hvepsestik. Men det var det ikke. Der sad en morder og lurede i skolegårdens buskads, og han sprøjtede noget så bizart som en giftampul med fjernudløsning ind i armen på hende. De fik den fjernet til sidst, men det var på et hængende hår. Selv vidste hun ingenting, lille Lina, og det er han uendelig taknemmelig for.

I det øjeblik, netop som Arto tænker på, hvor væsensforskellig opvæksten for nutidens børn er fra hans egen, hvordan hele den generation, der vokser op nu, bliver helt anderledes end hans, kaster hun endnu et ondt blik på den stivnakkede far, der står i vejen for hendes kulsorte lykke, og netop dette blik, som han tager til sig som en hædersbevisning, vækker hans lyst til at holde tale.

Hvem ved, hvornår vi er samlet igen alle syv? tænker han og løfter skeen mod latteglasset.

Tænk, hvis vi aldrig mere bliver det.

Nogle af dem ser håndbevægelsen, og den vrangvillige stønnen breder sig fra det ene blegfjæs til det andet, og til sidst lyder de som et gammelt, ustemt orgel.

Ja, faktisk som orgelpiber.

Da Arto Söderstedt rejser sig og ser på alt dette liv foran sig, strejfer døden ham igen, og da den klingende lyd stiger fra latteglasset, og deres stønnen faktisk afløses af en form for paradoksal forventning, bliver han stående et øjeblik med lukkede øjne.

Han tænker: Viggo.

Og det er det hele.

Der forlader vi familien Söderstedt. Set højt oppefra ligner de syv malplacerede snebolde på græsplænen, her hvor efteråret får tag i Hagaparken, der faktisk fortsætter på den anden side af Sveriges mest trafikerede vej, E4, Uppsalavägen mellem Norrtull og Haga Norra. Faktisk er Norra Kirkegård ovre på den anden side et mindst lige så stort område som Hagaparken med et meget mere kompliceret, næsten artistisk

udformet, spindelvævslignende vejnet og masser af små specialdesignede sektioner, som er kommet til siden indvielsen i 1827. I takt med at stockholmerne har lagt sig til at dø, er kirkegården blevet udvidet flere gange, og der er store afdelinger med mausoleer og diverse storslåede gravsteder. Ikke mindst på den såkaldte Lindhagens Kulle, hvor de mest imponante monumenter forsøger at overgå hinanden i posthum storhed, og netop der går der lige nu et menneske, en lille, mørkhåret kvinde med sænket hoved og bøjet nakke. Hun ser ikke på de prangende monumenter, omverdenen trænger tilsyneladende ikke ind til hende, hun er lukket om sig selv. På sin vandring har hun passeret Alfred Nobels grav i den ældste del af kirkegården ud til motorvejen, hun har passeret August Strindbergs grav under den elegante dobbeltbirk, hun har passeret Ingrid Bergmans fordringsløse lille sten og Gösta Ekmans desto mere fordringsfulde engel af Carl Milles. Og nu passerer hun den smukke mindelund uden overhovedet at ænse den. Hun tænker nemlig på døden. Det er vel trods alt det, der er meningen her. At tænke på livet gennem døden, måske.

Kerstin Holm har besøgt en grav og er på vej til en anden. Hun vandrer mellem grave. Hun er operativ chef for Rigs kriminalpolitiets specialenhed for voldskriminalitet med internationale aspekter, og hun kan ikke lide døden. Sagen er, at det er den, hun bekæmper, det er den dybest liggende bevæggrund til hendes virke. Og det er denne kollegas grav, det gør mest ondt at besøge. Det er så kort tid siden, han døde.

Mens hun går fra mindelunden over i de mere afsides dele af Norra Kirkegård, siger hun til sig selv, at hun vist alligevel valgte det forkerte arbejde. Døden kan ikke være ens fjende, når man konstant er omgivet af den. Så må man bare lære at leve med den.

Den grav, hun er på vej til, er blevet et særligt sted for hende, et sted hvor hun kan være sig selv og lade livets fortrængte smerte boble frem, hvor sorgen over den døde kollega kan forenes med sorgen over hendes eget liv. Sorgen over

ensomheden og hendes skyld. Sorgen over alle livets fejltager. Sorgen over livet, kort og godt.

Det er ikke, fordi hun har et dårligt liv, slet ikke. Det er bedre end de flestes. Hendes karriere kører på skinner – selv om der ikke har været de store sager her på det sidste – og hun har sin søn, Anders, som er ved at være rigtig stor. Og et øjeblik troede hun, at hun havde ...

Ja ja, det går ikke altid, som man havde tænkt sig, her i livet.

Det føles, som om graven ligger dybt inde i skoven, helt for sig selv i en lysning, og da hun ser op, åbner trækronerne sig lidt efter lidt, indtil den lysende blå himmel på grænsen mellem sommer og efterår er fuldstændig tydelig. Så er hun fremme.

Hun er altid alene der. Der er mange andre grave rundt om, men der kommer aldrig andre. Det er godt. Hun vil være alene med sin sorg.

Over sin døde politimand.

Hun kommer fra sin døde præst hen til sin døde politimand.

Hun tænker på kræft. Hun tænker på denne kroppens vanvittige indre gift. Hun spørger sig selv, hvorfor den findes.

Så sætter hun sig ned. På knæ. Altid på knæ. Græsset er gudskelov stadig så tørt, at hun ikke må bære mærkerne af sin sorg som stigmata gennem søndagsbyen. For selvfølgelig vil hun gå videre. Bagefter. Efter følelsesudladningen.

Hun ser på gravstenen. Den ser så ny ud. Den ser så unødvendig ud.

Du havde ikke behøvet at dø.

Hun vender blikket mod himlen og tænker på Viggo Norlander. Hun tænker på hans kræft. Og hun vender blikket mod gravstenen. Hun sænker blikket ned mod græsset, mod grunden, mod jorden, hvor han opløses.

Og på gravstenen står der Bengt Åkesson.

Der står Bengt Åkesson, der står en fødselsdato i begyn-

delsen af tresserne, og der står en dødsdato i begyndelsen af september sidste år. Så uventet.

Så unødvendigt.

En måned efter at han var vågnet op af en årelang koma, fik han pludselig en blodprop, der satte sig i hjernen. Det var åbenbart ikke helt ualmindeligt efter så lang tid i liggende tilstand. Skudt af en galning, der bagefter skød sig selv og sin elskede og næsten to år efter sin død også blev Bengt Åkessons morder.

Hun tænker på, om han blev forflyttet til en lavere kreds af helvede bagefter. Men i virkeligheden er hun ligeglad med det. Hun bekymrer sig ikke om morderen. Kun om Bengt.

Det var så grotesk. Mod alle odds kom han til sig selv og gik fra kun at kunne meddele sig ved at blinke til at tale, omend langsomt og fåmælt. Og prognosen lød på, at han snart kunne sidde i kørestol og komme ud. Han døde henne om hjørnet, på Karolinska Sjukhuset kun få hundred meter borte.

Han havde været hendes elsker en kort tid. En alt, alt for kort tid. Og netop som han vågnede, var hun igen kommet tæt på en anden kollega, som hun engang for en evighed siden havde haft et meget kort forhold til. Paul Hjelm. De var i Berlin på en hemmelig mission. Missionen gik godt, langt over forventning, og mens den tredje mand i teamet, Jorge Chavez, forlod byen for at forenes med sin Sara Svenhagen på Rhodos, blev de i Berlin. Begge to. På hver sit hotelværelse på samme hotel. De havde gjort byen sammen i et par dage. Men hver gang de kom rigtig tæt på hinanden, meldte tankerne sig om Bengt Åkesson, der kæmpede for sit liv i en hospitalsseng på Karolinska, og hun kunne ikke, hvor gerne hun end ville, tage skridtet. Og Paul Hjelm accepterede det. De havde det meget hyggeligt sammen i Berlin, som venner.

Og så døde Bengt Åkesson. Lige pludselig. Helt uventet. Og hele hendes tilværelse gik i stykker. Hun kunne ikke tale med Paul. De gled fra hinanden igen. Hun var faktisk ude af stand til at tale med nogen om det. Om det mærkelige

vakuum, der opstod efter Bengts død. Som om en højere magt målbevidst prøvede at gøre hende tavs. Eller sige hende noget, hun ikke vidste, hvad var.

Men hun taler om det med hans grav. Sådan her, knælende en meter fra den og med blikket rettet mod himmelhvælvet. Hun taler om det med sine tårer. Og hun synes, at graven svarer.

Hun sørger over sit liv.

Og sådan forlader vi Kerstin Holm, mens hendes opvendte ansigt titter frem i lysningen mellem træerne, og bevæger os sydpå langs E4, til den bliver til Essingeleden, der til sidst danner en kort bro over Mälaren og møder en sidevej ned mod Hornsberg og Lindhagensplan. Vi forlader E4 og følger vejen mod Marieberg og op på Västerbron og over Långholmen og ser ned på en sælsom oase i trafikbrølet på Södermalmsiden af Västerbron. Der er borde, et stort antal borde, som dukker frem i en ramme af grønt. Og der sidder en mand, en mellemløst, midaldrende mand i T-shirt lige over for en mand, der ligner ham op ad dage, men er næsten tyve år yngre.

Det er Paul Hjelm, der sidder på udendørsrestauranten Lasse i Parken og taler med sin søn, Danne. Danne vil være politimand, og de har netop talt færdig. Sådan føles det i hvert fald. Der er ikke mere at sige. Paul har ikke ligefrem sagt, at det er et elendigt erhvervsvalg – for det synes han egentlig ikke – men han har lidt for tydeligt vist sin skepsis.

De ses ikke ret tit mere, og forholdet mellem dem er en anelse spændt. Paul synes, han genkender lidt for mange faste overbevisninger fra alle de yngre betjente, han har mødt i årenes løb, altså dem, der endnu ikke har brændt fingrene på virkeligheden og er blevet bitre af det – eller for den sags skyld det fåtal, der har formået at lære af deres erfaringer og endog er blevet klogere og forstandigere mennesker med årene.

Er han selv blevet det? Eftersom synet af Danne altid tvinger ham til at konfrontere sig med sig selv i samme alder,

melder spørgsmålet sig med en vis automatik. Det er han måske trods alt. Måske er det alligevel lykkedes Paul Hjelm at styre uden om alle bitterhedens og resignationens truende skær. I sine bedste stunder synes han det – selv om ensomheden efterhånden er virkelig tung. Vel er der øjeblikke, hvor han føler sig frustreret, vel bobler bitterheden nu og da op i ham. Men den æder ham ikke op. Eller er den måske alligevel begyndt at gøre det her det sidste halve års tid?

Det virkede virkelig, som om hans liv var på vej mod en dybtgående forandring. Han var kommet tæt på Kerstin Holm igen efter så lang tid, og de havde været på vej mod noget sammen. Venskab, javel, men det føltes godt.

Og så døde Bengt Åkesson og tog alle forhåbningerne med sig i graven.

Paul og Kerstin bor begge to ved Hornstull nu, på det gamle Kniv-Söder. Der er kun et par hundred meter mellem Kerstins nye treværelses på Heleneborgsgatan og Pauls gamle, inkarnerede ungkarlehybel på Slipgatan. Men de ses ikke mere. Det er tilmed slut med at rende på hinanden i supermarkedet ved Hornstulls T-banestation. Det er, som om de undgår hinanden.

Nu igen.

Han fornemmer, at han ikke må trænge sig ind på hendes sorg – eller hvad det nu er, skyldfølelser, depression, angst, handlingslammelse?

Indtil for et år siden havde han det faktisk fint med ungkarletilværelsens totale frihed. Ikke mindst via nettet mødte han en del kvinder, der lige så lidt som han selv ønskede at binde sig. Men det seneste halve år har ikke været godt, sommerhalvåret – hvis man stadig kan kalde det det – har været en rastløs tid, som om han pludselig er begyndt at vente på noget. Han er ikke i stand til at formulere det for sig selv, ikke rigtigt. Det er for indviklet.

Han ser op på Danne igen. Sønnen på sin side kikker utålmodigt på klokken, og Paul føler en modvillig irritation over det. Over den der moralsk overlegne mine. Over en vis bed-

reviden, som han håber, at det konkrete politiarbejde, der venter med det næste halve års praktik, hurtigt skal få ham kureret for.

De har talt sammen, far og søn, ikke helt utvungent, men de har dog talt om Dannes besynderlige bofællesskab med tre andre politielever i Frösunda og om moderen Cillas nye lejlighed på Gärdet, som hun flyttede ind i, efter at datteren, Tova, også havde forladt rækkehuset i Norsborg. Der figurerer åbenbart også en mandlig ven et sted i baggrunden – men eftersom børnene stort set var myndige ved skilsmissen, er der ingen konkrete grunde til at have styr på det. Han håber, at hun er lykkelig, mere er der ikke i det.

Tova, ja. Det er hende, de venter på. Den gamle uvane med altid at komme for sent har datteren tydeligvis ikke lagt af sig. Hun er efterhånden en temmelig forsvundet tyveårig, og de har ikke mødtes hele sommeren. Paul gør et hurtigt overslag og når frem til, at det vist er fire måneder siden, han har set hende. Det sidste, han har hørt, er, at hun gik på universitetet og læste dramaturgi. Men han ved ikke, om hun stadig gør det. Han ved alt for lidt om hende, slår det ham.

Hvor længe skal man egentlig have dårlig samvittighed på grund af sine børn?

Er det en livstidsstraf?

Paul Hjelms mobiltelefon ringer. Han tager den op og kikker på den. En sms fra et ukendt nummer. Der står kun: »Skal tale med dig. Haster. Mandag 09.00. BK.«

Han ser på mobilen. Han er lang tid om at huske, at BK er Säpochefens initialer. Generaldirektøren og sikkerhedspolitichefen BK.

Haster? tænker han og når ikke at lægge telefonen ned i lommen, før en skygge falder hen over den. En meget smal skygge.

Skikkelsen står der pludselig bare ved siden af bordet uden for Lasse i Parken, og den siger ikke en lyd. Det er som at se et spøgelse. Eller snarere et skelet. Skikkelsen er så tynd, at den ser ud, som om den når som helst kunne knække på

midten. Det er kun det blege smil i det udtærede ansigt, der gør det klart for Paul, at det faktisk er hans lille Tova, der står der.

Den bølge af følelser, der i dette øjeblik ruller gennem Paul Hjelm, opfanger al hans angst, al hans smerte, al hans utilstrækkelighed og koncentrerer det alt sammen til et diamant-hårdt nu af det sorteste sorte.

Danne rejser sig op på den anden side af bordet, og lige idet han skal til at råbe noget, forlader vi dem og begiver os i stedet ned gennem Pålsundsparken til selve Pålsundet, der skiller Södermalm fra Långholmen. Bådene ligger stadig og omkranser sundet hele vejen ud i Mälaren, men vi drejer af ved broen ud mod Reimersholmen, og der hvor Liljeholmsviken smalner ind mod Bergsunds Strand, som på højde med det lille pontonbadehus fra 1929 bliver til Hornstulls Strand, følger vi Mälardvandet til den høje Liljeholmsbron, som lige nu har åbnet sig for til trafikanternes rædsel at lade et langsomt fragtskib komme igennem. På den anden side af broen hæver Tantos markante højder sig, fra små pittoreske kolonihavehuse til flashy millionærvillaer, i hvis skygge en umiskendelig kæmpebygning udbreder sine gråmelerede facader. Det er Södersjukhuset, og i Södersjukhusets have, på en parkbænk mellem tætte løvtræer og med udsigt direkte ned over den glimtende Årstaviken sidder en pilskaldet mand i en grim, grøn morgenkåbe. Med den ene hånd stryger han varsomt sin hemmelige lille, bløde amulet, der ligger i lommen, og med den anden gnider han maven. Hans blik vandrer ud over den funklende vandflade, forbi det dobbelte syn af Årstabron – den gamle og den nye jernbanebro side om side – og videre til det hul, der åbner sig i det fjerne, da Liljeholmsbron går op. Han ser fragtskibets helt sorte silhuet glide hen over en overflade af det pureste guld, og han synes, han har set det samme syn før. I sine drømme. I drømmene i dødens umiddelbare nærhed. Det sorte skib, der lydløst glider under en oplukket bro gennem flydende guld. Det er dødens billede. Dødens billede midt i livet.

For han lever endnu, Viggo Norlander. Et helt år har det jaget og skåret i hans krop på en måde, han ikke troede var mulig. Hans gennemskårne bughule er også på den mest brutale vis blevet bestrålet med alskens gammastråler, så maven, den gamle vaskebræt-mave, han var så stolt af, nu har helt andre mønstre end de lige muskellinjer. De ligner snarere et kaotisk spindelvæv af ar og brandsår, en slags boblende eruption af sedimenter, hvor forskellige tidsepoker har efterladt sig spor, hvis alder en rutineret plastikkirurg sikkert ville kunne bestemme på samme måde som en geolog. Det første store snit for ret præcist et år siden. Brandsårene fra den efterfølgende strålebehandling. Fundet af tilbageværende kræftceller, som måske og måske ikke havde spredt sig. Nye operationer, ny strålebehandling, så cytostatika, disse uhyggelige cellegifte, der fik tilværelsen til at gyngede i takt med tjavser af faldende, engang så nydeligt transplanteret hår.

Han føler sig som den gamling, han aldrig havde tænkt sig at blive. Og han ligner efterhånden også en gamling, hårløs, med pergamentagtig og indfalden gammelmandshud. Som om aldringen ganske enkelt indhentede ham for øjnene af døtrene.

Samleveren Astrid og døtrene Charlotte og lille Sandra har fulgt hele forløbet. Han har ønsket at have dem så tæt på som muligt. Han har hele tiden troet, at han skal dø. Og samtidig kæmpet mod det uundgåelige med hele sin ikke uanselige trodsighed.

Men nu er de der ikke. Skolen og børnehaven er startet efter en sommer, der ikke blev særlig sjov for de stakkels piger.

Så store de er blevet.

Og så meget unødvendigt de får at se. Burde han skåne dem for det i stedet? Trække sig tilbage i stilhed? Gå ud i skoven og forsvinde som en gammel indianer?

Nej, han har fandeme ikke tænkt sig at dø. Ikke nu.

Snart vil han sjoske tilbage i de latterlige tøfler og den endnu mere latterlige hospitalsmorgenkåbe, op til sengeaf-

snit 36 på femte sal, hvor patienter med mavekræft og andre løse eksistenser tilbringer deres usikre dage. Men ikke endnu. Ikke lige nu. Han vil blive siddende lidt endnu. Det er, som om han vil suge de sidste stråler til sig af morgensolen, som for måske sidste gang i år er i stand til at sprede blodguld ud over Mälarens overflade.

Han har siddet der en time. Det har været en mærkelig, stillestående time. Han har været løftet ud af tiden, men ikke på dødens måde. Snarere på en mere intensivt levende måde. Det tidløse livs.

En sælsom time.

Meget, meget liv på en enkelt time.

Prognoserne kan ikke kaldes opmuntrende, det ved han, men han har bestemt sig for aldrig at give op. Selv ikke i dødsøjeblikket vil Viggo Norlander holde op med at kæmpe mod døden, så meget ved han.

Stort mere ved han ikke om fremtiden.

Men lidt mere får han at vide i det øjeblik, en sms når ham ad uudgrundelige veje. Han fisker mobiltelefonen op af morgenkåbens lomme sammen med en masse sammenfiltrede grønne tråde, der advarer ham mod at gå med den i lommen. Helt uden den irritation, der for bare et år siden ville have ledsaget det, piller han trådene af mobilen, en efter en, og tænker, at det måske er det, der er livsvisdom.

Proportionssans, ganske enkelt.

Ansigt til ansigt med døden bliver det vigtige pludselig vigtigt, og det uvigtige uvigtigt.

Bedre sent end aldrig, tænker han og læser meddelelsen på mobiltelefonen. Der står:

»Klokken er lige blevet fire. Bristetimen er slut. Selv holdt jeg en tale, som fik tre familiemedlemmer til at brække sig. Jeg siger ikke hvem. Har du tid til en blegfinne i besøgstiden i aften?«

Og netop da, i samme øjeblik som broen sænker sig langt borte i det fjerne, og det sorte skib forsvinder i guldglimmeret, giver Viggo Norlander sig til at grine. Han griner, så han

græder, og samtidig græder han, så han griner. Det er et held, at ingen hører ham.

Som om det skulle gøre nogen forskel, tænker han og taster et eftertrykkeligt »ja!« på mobilen. Han sender sin kortfattede sms, mens han rejser sig, lader fingrene glide langsomt hen over den bløde amulet i den anden lomme, og idet han påbegynder den vaklende, smertefulde gåtur tilbage til Södersjukhuset, tænker han:

Bristetimen?

Derefter tænker han: Jo, Arto, du har ret. Der er en bristetime, vist er der det.

Og dermed forlader vi ham. Et andet, sidste menneske kræver vores opmærksomhed, og det i en helt anden del af byen. Med afsæt fra Södersjukhusets helikopterplatform, der aftegner sig så klart *som et kikkertsigte* dernede, passerer vi hen over hele Södermalm, fra syd til nord, op mod Slussen og videre tværs over Gamla Stan, fra indsø til hav, og videre fra Strömmen til havgabet Nybroviken via landtungen Blasieholmen. Og derfra videre op gennem Östermalm, helt op til en indtil for nylig landskendt, men nu nedlagt norsk oliebank tæt ved Karlaplan, som for nogle år siden var skuepladsen for en større gidseltagningsaffære, komplet med evakuering og stormning. Nu ligger der en grønthandel, og så hurtigt går tiden nu om stunder, at ingen i nabolaget synes at huske de dramatiske døgn, ingen andre end en ung, lyshåret kvinde, der sidder for sig selv på en fortovscafé over for Östra Reals Gymnasium. Hendes blik er faktisk fast rettet mod den tidligere bank, tværs gennem træerne i den oprindelige esplanades midterrabat. Måske burde det være rettet et helt andet sted hen, og det var også meningen, da hun satte sig her, på Sveriges måske allermest kendisfrekventerede café. Eller også var det, som hun forsøger at overbevise sig selv om, bare sådan, at hun tilfældigvis kom forbi og helt uventet fik øje på en ledig stol uden for Café Foam på Karlavägens mest celebre strækning.

Hun har allerede set nogle kendisser, vel ikke ligefrem de

hotteste, men trods alt folk, hun kender fra fjernsynet. Men selvfølgelig er hun ikke kommet for at spotte kendisser. Så dybt er hun ikke sunket. Men hun må indrømme, at hun nok trods alt befinder sig her, fordi det er det rigtige klientel. De rigtige mænd, simpelthen. De rigtige mænd for hende.

Det er Lena Lindbergs erkendelse efter godt tredive års liv som single – med en undtagelse på et års tid, som hun ikke er alt for vild med at tænke tilbage på. Året med Geir, der engang var sikkerhedschef for banken derovre på den anden side af Karlavägen, hører til de mørke år. Eller egentlig var der vel bare ét – og det var et mørke, hun selv søgte, sammen med Geir. Men det duede ikke, det fungerede ikke rigtigt. Hun var ikke den, hun troede, den hun frygtede. Hendes aggressioner så ligesom ikke sådan ud. De kunne ikke rigtig udledes i en sadomasochistisk klubverden, hvor hun ganske vist slog sig eftertrykkeligt løs, men aldrig helt følte sig hjemme. Det, hun kom til erkendelse af, var, at kvindelig aggression er lige så almindelig som mandlig, og at vold kan være en paradoksal udvej også for kvinder. Den kvindelige vold retter sig ikke kun indad, som klichéerne hævder, den kan også sagtens rette sig udad. Pigebander hærger byen, og det bliver mere og mere almindeligt, at kvinder tæver mænd – eller hinanden, for den sags skyld. Man kan måske kalde det udvikling.

Men ikke for Lena Lindbergs vedkommende. Hun har udøvet sin del af volden – med skam at melde også i tjenesten – og nu må det være nok. Hun søger en almindelig, men nobel – og, okay, om muligt velbeslået – mand. Det seneste år har det været lidt skralt med den vare, selv om hun ikke har været fuldstændig tørlagt. Hun er stadig temmelig god til at score mænd.

Det er klart, at de mest kontante måder at opstøve mænd på ikke dur på en mærkeligt stillestående søndag eftermiddag på en café, hvor trendy den end måtte være, men det skulle vel være muligt at etablere en eller anden kontakt med en form for indbygget udviklingspotentiale.

Der er ikke længere andre singler i hendes bekendtskabs-

kreds. Hun er ligesom ene tilbage. Og så er det ikke så sjovt mere. Men har det nogensinde været det? Var det ikke bare ... bekvemt? Måske. Og hvorfor ikke? Men også det har sin tid i livet, og den er hun for længst ude over nu. Hun vil helt enkelt ikke møde efteråret i frysende ensomhed. Hun vil have en favn at krybe ind i. Helt enkelt.

Og hvorfor ikke tage chancen på en frisdag? Selv om den sidste time virkelig har været forunderligt stillestående. Til gengæld har hun fået gjort sig ganske mange tanker om sit liv. Beslutningen var vel allerede truffet, men det er først her den sidste time, der for alvor er blevet sat ord på den.

Jeg må have en mand.

Café Foam er ung, trendy og hip, og udendørsserveringen strækker sig hen ad fortovet næsten helt frem til krydset ved Jungfrugatan.

Lena Lindberg betragter gadeskiltet. Jungfrugatan, Jomfrugade ... Alle navne lyder så fine her på Östermalm. Selv har hun boet et år på Götgatsbacken midt på Södermalm og nået at blive træt af den særlige form for Södermalmstemning, der hersker netop der. Hver eneste aften denne evige postpubertære galpen og vrælen. Som så ofte i livet søger hun noget andet. Græsset er jo altid grønnere på den anden side ...

Hvad hun ikke ved, er at Jungfrugatan, der i dag strækker sig så fredeligt og anonymt fra Hedvig Eleonora Kirke nede ved Östermalmstorg og ender i et underligt sving på den anden side af Valhallavägen, engang har haft et meget skidt ry. Allerede i slutningen af syttenhundredtallet blev Jungfrugatan kaldt »en stinkende samlingsplads for alskens udskud«, og hundred år senere prydedes gaden af en uhumsk pøl uden afløb, som spildevandet fra tyve husholdninger og et vaskeri løb direkte ud i.

Lenas blik er stadig rettet mod gadeskiltet, da hun hører sirener i det fjerne. Jomfru, tænker hun. Ja, det var dengang. Sirenerne kommer nærmere. Hun ænser dem ikke. Der lyder efterhånden så mange sirener i byen. Hun prøver at huske sig selv som jomfru, men kan ikke rigtig. Sirenerne bliver højere

og højere. Først da hun ud ad øjenkrogen ser de blå lys nede ved Humlegården, retter hun blikket ud mod Karlavägen. Hun ser, at det er en politibil, og at den kommer op ad gaden. Og da den bremser op lige inden krydset ved Jungfrugatan med formfuldendt hylende sirener, svinger tværs over Karlavägens allé og passerer forbi Café Foam med Dopplereffekt og det hele, har hun allerede rejst sig og nået at smide en alt for stor seddel på bordet. Sagen er, at hun allerede er i fuldt firspring. Hun spæner rundt om hjørnet, ind på Jungfrugatan og ser politibilen standse med hvinende dæk et halvt hundrede meter længere henne og tre betjente storme ind i noget, der ligner en videobutik på den anden side af næste kryds, og hun styrter derhen. Det er et instinkt, som Lena Lindberg ikke er herre over, det svigter aldrig. Og hun løber op ad Jungfrugatan, krydser den lille Tyskbagargatan og når hen til butikken. Det er ganske rigtigt en lille, uanselig videobutik, der ligger der midt på Övre Östermalm, og da hun når op på højde med politibilen, kikker hun ind ad et butiksvindue med en påklæbet dvd-toptiliste af lettere antikveret dato og ser to af betjentene bøje sig ned over en, der ligger på gulvet, efter skoene at dømme en kvinde, mens en mand omme bag disken rækker armene i vejret, og den tredje betjent gænger to andre kunder hen mod hylderne med lystspil.

Hun smutter ind. Betjentene brøler op, indtil hun viser dem politiskiltet og sætter en stopper for deres brølen med nogle endnu kraftigere ord. Det er helt efter bogen – den af ydre så fagre kvinde, der er nødt til at hævde sin autoritet lidt ekstra. Hun siger:

»En hurtig sammenfatning, tak.«

Da en af betjentene rejser sig, bliver den liggende synlig. Det er en ung kvinde på lidt under tyve, og blodet pibler ned over hendes bevidstløse ansigt. Betjenten siger:

»Røveri, åbenbart. Maskeret mand, han fik et par hundredlapper med sig og stangede pigen her én på vejen. Tre vidner inklusive butiksindehaveren.«

»Er der tilkaldt en ambulance?« spørger Lena Lindberg.

»Ja,« siger betjenten. »Det er vist nødvendigt.«

Hun går hen til butiksindehaveren bag disken, en mand på lidt under fyrre af udenlandsk herkomst. Han står stadig med hænderne i vejret.

»Du kan nok godt tage hænderne ned nu,« siger hun, og det gør han så, stift, forsigtigt, som om han ikke ved, hvem han i grunden tør stole på.

»Narkoman,« siger han til sidst. »Junkie, ingen tvivl om det. Han havde en hætte over hovedet, men han rystede på den der måde, der ikke er til at tage fejl af.«

»Hvordan så han ud?«

»Sort elefanthue, oversize cowboybukser, kondisko.«

»Jakke?«

»Grøn, tror jeg nok.«

»Hallo, I to,« råber Lena Lindberg ud i lokalet. »Havde han en grøn jakke på?«

»Ja, det tror jeg nok,« siger det mandlige vidne, der står trykket op mod hylderne med lystspil.

»Ja,« siger det kvindelige vidne ved de samme hylder. »Armygrøn med hætte.«

»Skoene?« fortsætter Lena ubønhørligt.

»De var hvide,« siger manden, og butiksindehaveren nikker svagt. Kvinden ryster usikkert på hovedet.

»Hvornår kom alarmerne?« spørger Lena hurtigt.

Det er længe om at gå op for betjentene, at det er dem, hun taler til. Hun når at stille spørgsmålet en gang til, betydelig højere, inden den betjent, der førte ordet før, svarer:

»Det er ikke mere end et par minutter siden. Vi var nede i Humlegården.«

»Ud!« råber hun. »Efter ham! Han kom ikke ud på Karlavägen, så han må enten være løbet hen ad Tyskbagargatan eller op mod Valhallavägen. Valhallavägen er nok det mest sandsynlige. Jeg tager mig af det her.«

De tre betjente sender hinanden skeptiske blikke, inden de reagerer. De er åbenbart ikke vant til at nå frem i tide. Til rent faktisk at have en chance for at fange gerningsmanden.

Da de endelig går hen mod døren, råber Lena Lindberg efter dem:

»Armygrøn jakke med hætte, posede jeans, hvide trænings-sko, måske en sort hætte. Af sted!«

Netop som døren er ved at glide i efter betjentene, tager det kvindelige vidne et skridt hen mod den, griber håndtaget og vil også gå ud.

»Hallo, du der!« råber Lena. »Alle bliver her.«

»Jeg troede ...« mumler kvinden og vender tilbage til lyst-spilhylderne.

»Kom herover begge to,« siger Lena og placerer under en vis muskeludfoldelse det mandlige og det kvindelige vidne inden for flugtsikker synsvidde foran den liggende kvinde. Lena Lindberg bøjer sig over hende og tager hendes puls. Den virker stabil. Men på den anden side virker hun også regulært knockoutet. Bevidstløs. Lena sikrer sig, at kvinden trækker vejret ubesværet og lægger hende i aflåst sideleje. Så foretager hun et kort opkald på mobilen og tjekker, at ambulancen virkelig er på vej. Det er den. Hun holder en advarende pegefinger op foran de to vidner og vender sig til butiksindehaveren:

»Hvad skete der?«

Butiksindehaveren synes efterhånden at have vænnet sig til det forcerede tempo og svarer uden tøven:

»De tre her stod inde i butikken, da han kom væltende. Hende, der blev slået ned, skulle lige til at betale, de andre stod og kikkede i hylderne. Han kom farende ind og råbte, at han ville have alle pengene, og det skulle gå stærkt.«

»Var han bevæbnet?«

»Han viftede med noget, der lignede en pistol. Han fik alt, hvad jeg havde i kassen, sikkert fem tusind. Ikke bare 'et par hundredlapper', som ham politimanden sagde.«

»Og du gav ham pengene uden protester?«

»Ja. Det er bare med at slippe af med dem så hurtigt som muligt. De kommer nede fra parken, nede fra Humlegården. Det er der, de samles. I påstår, at der ikke er nogen narko-

maner i Humlegården, men det kan jeg godt fortælle jer, at der er.«

»Hvem I?«

»Politiet. Samfundet. Kommunen. Jer.«

»Og hvorfor slog han kvinden der ned?«

»Aner det ikke,« siger butiksindehaveren. »Det var helt unødvendigt. Hun gjorde virkelig ingenting.«

»Hun stod velsagtens for tæt på,« siger det mandlige vidne, en ganske typisk Östermalmherre omkring de tres.

»Slog han hende med det, der måske var en pistol?« spørger Lena Lindberg med et skævt blik på manden, der sikkert er en helt uudholdelig besserwisser.

»Det tror jeg nok,« siger butiksindehaveren. »Sådan opfattede jeg det i hvert fald.«

»Jeg skulle nu mene, at jeg fornemmede en form for kontakt mellem dem,« fortsætter det mandlige vidne. »Som om han genkendte hende, eller hun genkendte ham.«

»Eller også hader han bare kvinder,« siger det kvindelige vidne, og først nu ser Lena Lindberg, hvor utrolig tynd hun er. Hun er på hendes egen alder, omkring de tredive, men decideret modelslank.

»Hvordan var forløbet, sådan som du opfattede det?« spørger Lena med et nik til det mandlige vidne.

Han klør sig lidt i hovedet og siger så:

»Han fik pengene med det samme, det er rigtigt. Han reagerede overhovedet ikke på os kunder, før han fik pengene og vendte sig om. Han stoppede op et øjeblik, da han så den stakkels unge pige. Og så slog han hende.«

»Og ingen af dem sagde noget?«

»Ikke andet end: 'Alle pengene, i en helvedes fart!'«

»Så du, om hun reagerede på en eller anden måde?«

»Jeg kan ikke påstå, at jeg så andet end rent og skært chok.«

»Er der nogen af jer, der kan komme på mere, sådan helt spontant?«

Det kan de ikke, de ryster på hovedet alle tre, og Lena siger:

»Lige én ting til: Havde han handsker på?«

De tre ser på hinanden, og til sidst siger butiksindehaveren:

»Det tror jeg ikke ...«

»Hvad skulle I to herinde?«

»Jeg skulle leje en film, selvfølgelig,« siger det velsituerede mandlige vidne næsten krænket.

»Det samme her,« siger den radmagre kvinde. »Noget sjovt ...«

»Vi bliver nødt til at afhøre jer igen under lidt mere rolige omstændigheder nede på stationen. Jeg vil gerne se noget id og bede jer opgive mobilnummer og adresse.«

Hun tager imod deres kørekort og noterer navne og personnumre, hvorefter de selv tilføjer de øvrige oplysninger.

Nu lyder sirenerne endelig i det fjerne. De kommer hastigt nærmere. Da ambulancefolkene styrter ind i butikken og bøjer sig over den liggende kvinde, siger Lena Lindberg til de tre andre:

»I er ikke kun vidner, I er også kriminalitetsofre. Er der nogen af jer, der føler, at I har brug for hjælp til at bearbejde oplevelsen?«

Reaktionerne er cirka de samme hos dem alle tre. Det mandlige vidne smiler overlegent, det kvindelige vidne ryster kort på hovedet, og butiksindehaveren siger:

»Hvem skulle så passe forretningen?«

»Ingen,« svarer Lena Lindberg. »Vi bliver nemlig nødt til at gennemføre en kriminalteknisk undersøgelse af gerningsstedet. Han kan have efterladt sig fingeraftryk og dna-spor.«

Butiksindehaveren synker sammen med et suk.

Hun ringer ind på centralen for at rekvirere kriminalteknikere og får at vide, at en overordnet vil ringe tilbage. Så snart ambulancefolkene er kørt med den sårede, lader hun de to vidner gå, med besked om at møde op til afhøring på politigården på et bestemt tidspunkt næste dag.

Allerede nu håber Lena Lindberg, at hun selv får lov at tage sagen. Der *burde* ligesom være plads til det.

Sådan ligefrem overbelastet er A-gruppen ikke for tiden.

Så slår det hende. Hun ser sig omkring i videobutikken, der åbenbart også fungerer som spilforhandler for de lokale trav-entusiaster. Hun ved, at hun har *set* noget. Noget, som hun så i samme nu, hun kom ind i butikken, men på det tidspunkt havde hun vigtigere ting at tage sig til.

Hun prøver at genkalde sig netop det øjeblik, da hun kommer ind i butikken. Hun ser hylderne med video- og dvd-film. Hun tænker: Er der stadig folk, der har videoafspillere, klassisk VHS? Og lige inden blikket stiller skarpt på det, det egentlig skal stille skarpt på – de tre politibetjente, de tre kunder, butiksindehaveren, stadig med hænderne over hovedet – strejfer det en reol med videofilm omme bag disken, ind mod væggen. Oppe på den øverste hylde ser hun noget, der minder om et lille øje, titte frem mellem meget støvede videofilm af unævnelig art.

Nu ser hun derop igen. Og på den øverste hylde er der ganske rigtigt noget, der ligner et lille øje. Hun peger derop. Butiksindehaverens blik følger fingerens retning.

»Er det det, jeg tror?« spørger hun.

Butiksindehaveren slår ud med hænderne og siger:

»Det har ikke virket i årevis.«

Hun kikker ind i det besynderlige øje. Hun går hen mod det og stiger op på en stol. Hun følger kablerne ind gennem væggen. Hun går ind i baglokalet og følger kablerne på deres klatretur ned ad en meget nusset væg og lige ind i en computer – tændt, men med slukket skærm. Hun bevæger musen lidt på musemåtten, og skærmen tændes. På skærmen ser hun butiksindehaveren stå inde i butikslokalet og stirre mistænksomt efter hende.

Hun går tilbage og prøver at fange hans blik. Hans blik vil ikke lade sig fange. Det stritter imod, undviger, flakker.

»Hvad var idéen?« spørger hun stille. »At ordne ham selv? Samle nogle slægtninge og give ham bank?«

»Det er fjerde gang på tre måneder, narkomanerne røver mig,« siger han mut. »Politiet gør jo ingenting. Hvis man vil opnå nogen form for retfærdighed i det her land, må man tage den med egne næver.«

Lena Lindberg funderer lidt over den særegne formulering og siger dæmpet:

»Den her gang gør de noget. Det lover jeg.«

De ser hinanden i øjnene. Butiksindehaverens blik er holdt op med at flakke. Så nikker han langsomt.

»Okay,« siger han. »Jeg tager en kopi af videofilen.«

»Godt,« siger hun. »Men lad nu være med at røre noget, før kriminalteknikerne er her. Følg med mig ud.«

De går ud på Jungfrugatan. Politibilen kommer tilbage. En af betjentene læner sig ud ad det nedrullede vindue ved siden af førersædet og siger:

»Ingen spor af ham. Sorry. Han må være nået ned i T-banen.«

I samme øjeblik som mobilen ringer, møder hun butiksindehaverens blik. Det er meget mørkt. I telefonen meddeler chefkriminaltekniker Brynolf Svenhagen, at et team er på vej og skulle være fremme i løbet af fem minutter.

»Lad nu være med at røre noget, for dølen,« er det sidste, hun hører, inden hun klikker ham væk.

Lena Lindberg ser sig omkring og tænker, at søndagen tog en helt anden vending, end hun havde tænkt sig. Men ikke nødvendigvis til det værre. Det her er blevet til intet mindre end en sag. En næsten helt rigtig sag.

Bristetimen er til ende. Tiden har skiftet ham.

Da hun vender ansigtet op mod den lysende blå himmel og tager et par dybe indåndinger, mærker hun for alvor, at det faktisk er blevet efterår i Stockholm.